

Hørings svar IOGT i Norge

Dokument 8-forslag: Gårdsutsalg av alkohol

BESØKSADRESSE:

IOGT i Norge • Torggata 1 • 0181 Oslo

POSTADRESSE:

IOGT i Norge • Torggata 1 • 0181 Oslo

E-POST: iogt@iogt.no**BANKKONTO:** 1503.84.77541**ORG.NR:** 966804130

Norge har sluttet opp om WHO's mål om å redusere skadelig bruk av alkohol med minimum 20 prosent innen 2030 sammenliknet med 2010. Vi er dessverre langt unna å nå det målet.

Det er umulig å trekke et skarpt skille mellom bruk og skadelig bruk av alkohol, noe også de de ferske norske kostholdsrådene formidler og dokumentere. Det har blant annet vært mye fokus på at det ikke finnes en trygg nedre grense for alkoholbruk relatert til flere kreftformer. Dessuten er sammenhengen mellom skader og totalforbruk godt dokumentert. Alkoholbruken i Norge koster samfunnet mellom 80 og 100 milliarder årlig. Det er store utgifter knyttet til sykefravær og redusert produktivitet, kostnader i helse- og omsorgstjenesten og ressursbruk i andre sektorer.

Dersom vi skal klare å redusere alkoholskadene og de enorme kostnadene dette medfører, må vi styrke de effektive virkemidlene for å begrense alkoholbruken. Dette er et forslag som vi frykter at vil bidra til å øke problemene ved å undergrave Vinmonopolets legitimitet i EØS-avtalen og styrke de privatøkonomiske interessene for å øke alkoholomsetningen i Norge.

Vinmonopolet er viktig og godt

Vinmonopolet i Norge er et viktig virkemiddel for å forebygge ruskskader. Det har et svært godt omdømme og stor oppslutning i den norske befolkningen. Vinmonopolet er allerede i dag svært gode på å ta inn lokale brygg og gi dem hylleplass samt å gjøre dem tilgjengelige i nettbutikken og dermed gi dem en gunstig distribusjonskanal.

Vinmonopolets legitimitet i EU

Det er avgjørende at Norge er konsistent og konsekvent i alkoholpolitikken.

Norge har fått dispensasjon fra EU til å ha et salgsmonopol for alkoholholdige varer over 4,7 prosent. En forutsetning for dispensasjonen er at vi begrunner monopolordningen utfra et folkehelseperspektiv.

Dersom alkoholpolitikken begrunnes med næringshensyn fremfor folkehelse er det ikke lenger er noen grunn til å ha et statlig monopol for alkoholholdige drikker og EU kan velge å trekke dispensasjonen. En annen forutsetning er at et monopol ikke diskriminerer mellom utenlandske og innenlandske produkter og at produkter med samme alkoholprosent likestilles.

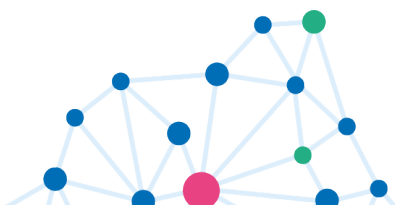
Smutthull for lansbruksprodukter

Stortinget har allerede funnet smutthull i EØS-avtalen for omsetning av fin utenfor monopolordningen.

Det har blitt åpnet for å selge sider og fruktvin under 22 prosent fra gårdsutsalg. I dag er sider og fruktvin tillatt fordi disse blir sett på som landbruksprodukter. I og med at landbruk ikke er en del av EØS-avtalen, utgjør ikke salg av disse drikkevarer et konkurransefortrinn etter EU-lovgivningen. Øl, vin og brennevin er derimot ikke landbruksprodukter, og dermed er de omfattet av EØS-avtalen.

Problematisk konkurransefortrinn

En åpning for mer gårdsutsalg av alkoholholdige drikker kan av EU sees på som et konkurransefortrinn for norske produsenter. Det er allerede eksempler på klager fra EU-land på det svenske gårdsutsalgforslaget fordi det diskriminerer drikkevareprodusenter utenfor Sverige som ikke vil ha samme tilgang til markedet

som svenske produsenter. Det er et viktig prinsipp i EU-lovgivningen at varer og bedrifter som konkurrerer direkte med hverandre ikke blir forskjellsbehandlet.

Viktig å begrense til gårdsutsalg

Vi vil til slutt også advare mot å fristille produksjon og salg av alkoholholdige drikkevareprodukter fra dyrking og høstingen av råvarene. Begrunnelsen for å åpne for «gårdsutsalg» innenfor det lovverket vi har i dag var at salget av varen skulle være en helhetlig del av stedets karakter. Samtidig bidrar dagens krav om at råvarene må være egenproduserte å begrense at det opprettes et stort antall utsalgssteder utenfor Vinmonopolet. Hele begrunnelsen for Vinmonopolordningen er å begrense tilgjengeligheten til sterkere alkoholholdig drikke, og det bør derfor nettopp være en høy terskel for å kunne selge disse produktene utenfor polet.

